

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: M. M., zastoupené JUDr. Zdeňkou Chaloupkovou, advokátkou se sídlem Mělník, Rohelova 2596, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 12. 2003, čj. 55 Az 303/2003 - 15,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného usnesení Krajského soudu v Brně, kterým byla odmítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 25. 6. 2002, čj. OAM-2965/VL-11-19-2002. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím byla žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění zákona č. 2/2002 Sb., dále stěžovatelce nebyl udělen azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování podle

§ 91 citovaného zákona. Usnesení krajského soudu vycházelo ze skutečnosti, že podání (původně opravný prostředek) žalobkyně postrádá náležitosti uvedené v ustanoveních § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s.

Stěžovatelka proti tomu v kasační stížnosti a jejím doplnění uplatňuje důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."). Konkrétně uvádí, že nesouhlasí s postupem krajského soudu, který ji jednak zkrátil na jejích právech tím, že ji nevyzval a nestanovil lhůtu pro doplnění veškerých náležitostí, které chyběly a k upřesnění náležitostí nezbytných pro rozhodnutí soudu. Dodává, že podala opravný prostředek dle tiskopisu tak, jak jí bylo řečeno v azylovém domě a tento tiskopis je vlastně zpracován Ministerstvem vnitra České republiky. Právník azylového domu jí sdělil, že takto vlastnoručně vyplněné a zaslané podání je dostatečné. Vytýká soudu, že dal žalovanému možnost se k návrhu vyjádřit, ale ji opomněl a tím porušil zásadu rovného postavení účastníků. Následně soud rozhodl, aniž by měl skutečné podklady pro rozhodnutí a nezabýval se jejím návrhem. Rozhodnutí žalovaného považuje za nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a namítá nepřezkoumatelnost rozsudku spočívající v nedostatku důvodů. Tvrdí, že rozhodnutím soudu a v řízení, které mu předcházelo, byla ukrácena na svých právech. Poukazuje na to, že při azylovém řízení není jiná možnost, než odpovídat tak, jak to požaduje pracovník; pokud uvedla nějaké námitky, byly rozporovány v samotném řízení; nemohla se nijak bránit a ani nevěděla jak. Při azylovém řízení nemohla vypovědět vše, neboť ze zkušenosti ví, že ještě než se ve věci rozhodne, na Ukrajině už ví, jak to dopadlo; čekají na stěžovatelku a vyzvídají řadu informací ohledně azylového řízení. Na Ukrajině má provdanou matku svého manžela, což je horší, protože po stěžovatelce chtějí určité služby. Pokud jim není vyhověno, dochází k psychickému i fyzickému nátlaku. Tuto skutečnost nemohla při azylovém řízení sdělit, protože vše, co řekne, se dozví představitelé oblastí, kam se má pro případ neudělení azylu vrátit; následně to použijí a mstí se. Zastává názor, že samotné řízení vychází z předpokladu, že není žádná šance azyl získat; na to upozorní pracovník který vede řízení. Proto se stěžovatelka bála cokoli říct s tím, že vše poví až u soudního jednání. Uvádí, že rozhodnutí správního orgánu je v podstatě shodné pro všechny žadatele o azyl; mají je zaškatulkované a vůbec se nezabývají skutečnými a pravdivými informacemi. Dodala, že se správní orgán vůbec nezabýval jejími důkazy a hodnocení provedl jako „celek hodnocení Ukrajiny". Zjištění správního orgánu vycházejí ze skutkového stavu, který byl zjištěn zcela v rozporu se zákonem. Jediným kontaktem se správním orgánem bylo azylové řízení; žádné otázky ani nové poznatky a hlavně skryté skutečnosti o politice Ukrajiny zde nebyly. Soud postupoval nezákonně, protože právní otázky posuzoval pouze z materiálu správního orgánu; porušil tím zásadu rovnosti stran, tedy došlo k situaci, kdy soud na základě nesrozumitelnosti a nedostatku uvedených důvodů řádně věc nepřezkoumal. Za nezákonnost považuje i skutečnost, že soud skutečně pouze po formální stránce poukázal na nedostatky; nedošlo k prostudování obsahu spisu,

protože v této fázi mohl rozhodnout (mimo navrhované) i o tzv. humanitárním azylu, kdy mezitím došlo v České republice k záplavám a její tchýně onemocněla srdeční chorobou. Proto se o tchýni s manželem s jejím manželem starali a bydleli u ní; manžel tchyně však musel zpět do zaměstnání; proto se o ni stěžovatelka se svým mužem musí starat. Jsou jediní příbuzní tchýně, proto se domnívá, že jim vznikl právní nárok na udělení azylu podle § 13 zákona o azylu. Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení a žádá, aby soud rozhodl bez jednání.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že se vzhledem k jejímu obsahu nebude vyjadřovat a plně odkazuje na správní spis. K doplnění kasační stížnosti žalovaný uvádí, že odmítá nesmyslná tvrzení stěžovatelky a dodává, že se vždy náležitě zabývá všemi skutečnostmi, které žadatelé o azyl uvedou v azylovém řízení jako důvody své žádosti o azyl a v souladu s azylovým zákonem posuzuje žalovaný rovněž situaci v zemi původu žadatelů.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu byl stěžovatelkou podán dne 11. 6. 2002 a pohovor k důvodům návrhu byl proveden dne 18. 6. 2002 v přijímacím středisku V. L. V rámci návrhu a pohovoru uvedla, že důvodem návrhu na zahájení řízení o udělení azylu je skutečnost, že má v České republice manžela, který je v současné době ve vězení kvůli nelegálnímu pobytu. Ve vlasti měla ekonomické problémy, protože na Ukrajině jim dům zatopila povodeň; neměla práci ani peníze na opravu domu. Do České republiky přicestovala se svým mužem navštívit jeho matku. Sdělila, že ve vlasti neměla žádné problémy se státními orgány, soudy, policií či jinými státními institucemi a v případě návratu se obává, že bude na Ukrajině hladová, nebude mít kde žít a nebude mít práci. Žalovaný pak rozhodnutím ze dne 25. 6. 2002, čj. OAM-2965/VL-11-19-2002, zamítl stěžovatelce žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Proti tomu podala stěžovatelka žalobu resp. opravný prostředek, ve kterém uvedla, že nesouhlasí „s rozhodnutím Vrchního soudu České republiky o udělení azylu“ a současně žádá o přezkoumání své žádosti.

Pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti je rozhodující, že stěžovatelka podala kasační stížnost z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v nedostatečném zjištění skutečného stavu věci správním orgánem [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], když pro tyto vady měl soud správní rozhodnutí zrušit. Tento důvod lze tak uplatnit v řízení, kdy krajský soud věc meritorně projednává a o žalobě pak věcně rozhodne. V dané věci však krajský soud žalobu vůbec věcně neprojednával, ale odmítl ji, protože nebyly splněny podmínky řízení a v řízení

nebylo možno pokračovat [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Z uvedeného je zřejmé, že stížnostní důvody uvedené pod písmenem a) a b) na daný případ nemohou dopadat a k jejich naplnění tak nemohlo vůbec dojít.

Jedinou uplatněnou námitkou, kterou se soud může zabývat tak zůstává nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.]. Konkrétně stěžovatelka uvedla, že žaloba byla projednatelná i bez „opravy a doplnění“, neboť v žalobě uvedla, jakých pochybení se správní orgán dopustil při svém rozhodnutí.

Tvrdí-li stěžovatelka, že její podání mělo zákonem požadované náležitosti, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit a naopak musí dát za pravdu krajskému soudu, který správně zjistil, že její podání nemá všechny náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s. Pod písmenem d) cit. ustanovení je totiž jako jedna z nutných náležitostí žaloby uvedena identifikace tzv. žalobních bodů, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné. Význam co nejpřesnějšího uvedení žalobních bodů v žalobě vyplývá ze zásady dispoziční, kterou je řízení o žalobách ve správním soudnictví ovládáno a která znamená, že soud se při přezkumu správního rozhodnutí (s výjimkou taxativně stanovených případů) omezuje pouze na posouzení existence důvodů nezákonnosti správního rozhodnutí, které žalobce dovozuje. Ze žalobního bodu ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pak musí být patrné nejen jakou právní argumentaci používá, nýbrž také o jaká skutková tvrzení se opírá. To platí zejména tehdy, je-li žaloba co do důvodů opřena o porušení těch procesních ustanovení ve správním řízení, která ukládají správnímu orgánu povinnost spolehlivě zjistit skutečný stav věci. Žaloba neměla všechny zákonem stanovené náležitosti, neboť v ní nebyly řádně definovány žalobní body. Tvrzení stěžovatelky, že nesouhlasí „s rozhodnutím Vrchního soudu“, nelze za žalobní bod považovat. Pokud není v žalobě uveden řádným způsobem žádný žalobní bod, není v souladu s dispoziční zásadou možné takové podání ve správním soudnictví projednat a meritorně o něm rozhodnout, neboť soud není povinen, ani oprávněn za žalobce chybějící skutkové důvody dovozovat.

Krajský soud v Brně, podle názoru Nejvyššího správního soudu, správně aplikoval ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož soud usnesením odmítne návrh, jestliže nejsou splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný a nelze proto v řízení pokračovat. V důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat nejen základní náležitosti podání podle § 37 odst. 2 a 3 s. ř. s., ale zejména náležitosti žaloby vymezené v § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s., včetně žalobních bodů.

V souzené věci je však zřejmé, a v tom se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s krajským soudem, že žaloba stěžovatelky žádný žalobní bod neobsahovala, a

v takovém případě ani nepřicházela v úvahu případná výzva soudu k odstranění takovéto vady podání.

Ze zákona vyplývá, že žaloba musí obsahovat alespoň jeden žalobní bod (viz smysl druhé věty § 71 odst. 2 s. ř. s.). Pokud žádný žalobní bod žaloba neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z citovaného § 71 odst. 2 s. ř. s. Zákonem přitom není dána zákonná povinnost soudu v takovém případě vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován. Ostatně v tomto smyslu již Nejvyšší správní soud judikoval (viz rozsudek NSS čj. 2 Azs 9/2003 - 40 publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 113/2004).

Důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. tak nebyl soudem shledán.

Nejvyšší správní soud tak neshledal důvodným žádný z tvrzených důvodů kasační stížnosti. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani jiné vady, k nimž musí soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2005

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu